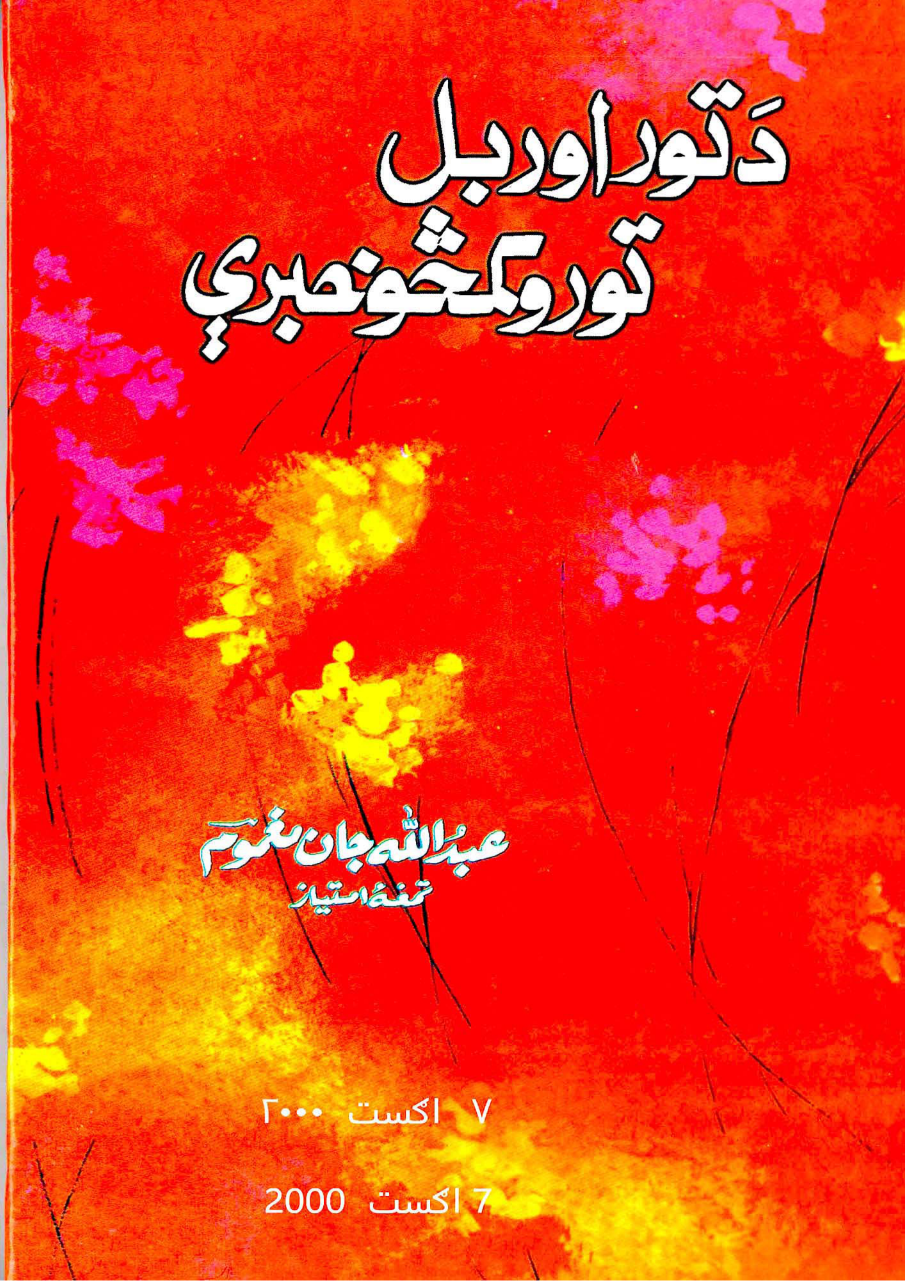

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَ يو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا منمه شاعرۍ مې ستا وښکي کوږ نه کړه
زما په څېر له شاعرۍ کښې تا فرحت رو نه موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نه دي
ته په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نه کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شونډو به دې تل خندا وه
زه چې څه اوم هغه وومه اداکار نه وومه
زه اعتراف کوم چې ته د وخت يو لوئے فنکار وې
تا د رومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړه کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو د نظريو په شا څو بونه ليدلے
وخت او حالاتو نظريو دا سې ذرې ذرې کړم
د زړه چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُو
په زړه پرهر وې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څه آسان نه وُو
زه درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غبار مې ايستو

ما خپل غمونه که هر څو د فن نقاب کښې پټ کړه
ته چې فنکار وې سمه ستې مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ

توراوربل

توروکمڅوڅېرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

29.10.2009

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تيرَو خبرې

دَ نيمې شپې په خاموشۍ کښې ګُلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نيمګړو نيمه خواؤ ارمانونو

په نوم چې وخت بې وخته زما په زړه

کښې لکه دَ يو طوفان راپورته شوي دي

اوُ بيا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله		
	ایاز داوودزی	۱۱
دَ رومانې شاعر (دَ لوپتو خبرې)	صابر شاه صابر	۲۲
دَ تور او رېل تورو کمڅو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانې خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو پو ټپه غوندې خندا او کړه ته		۴۰
داسې په ما یاندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړهٔ سره صلاح کومه		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه دَ انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې داخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېم چې ستا دنیا هم او سوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اوبرې کمڅې شي		۴۹
ګلان تول از غي از غي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د زلفو سلسلې دي	۵۱
بې واره تو ئېدلې بې اختیاره څڅېدلې	۵۲
تنهايي مې دي مذکرې او غمونه راسره دي	۵۳
پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي	۵۴
ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان	۵۵
کله کله راته اوگوري مُسکې شي	۵۷
د زړهٔ تسکين په ميخانو کښې نهٔ و	۵۹
کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي	۶۰
مست شم د پازېب د شرنگا سره	۶۲
چې ستا خندا زما ژړا ونهٔ شوه	۶۳
په خوله کښې اه په زړهٔ زخمونه لرم	۶۴
راغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما	۶۵
ستا د وصال په رنگينو کښې اوسم	۶۶
دا د زلفو سلسلې چې راخورې شي	۶۷
مينې دې اسانې راته گرانې کړې	۶۸
رقيب چې ماله نن پيغور راکوي	۶۹
شمعه بلېږي د دنيا دپاره	۷۰
اوڅکه خوند دې نوي ژوند دې دې اوبو کښې	۷۱
نغمې نغمې دي د بلبلې خيسې	۷۲
راغې ماښام ډېر د غمونو سره	۷۳
تورې تيارې راته فنا ښکاري	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تۀ خو به نو ژړېږمه زۀ	۷۵
کلی د ژړېږي څۀ مُسکی خو نۀ دي	۷۶
د ښې اوښکې مې څڅېږي په ککو کښې	۷۷
راشي راته او ګوري مُسکی نۀ شي	۷۹
بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې	۸۰
نور دې اے ژوندونه په سجدو نۀ تېروم	۸۲
بېلتانۀ کښې څۀ دا هسې چل په ما شي	۸۳
نن په فضا کښې رنګینی ښکاري	۸۵
راځئ ستورو چې اوده شو شپه تېره شوه	۸۶
چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې	۸۷
چرته چې زلزل غونډې پیدا شي حوصله کښې	۸۸
هر طرف ته ګورم مایوسی دي او غمونه دي	۹۰
ما په زېر زېر ورته کتلے نۀ شو	۹۱
خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو	۹۳
مکوۀ ساقي نن راته نامۀ کوه	۹۵
دا څو څۀ غم نۀ دے چې تېر ئې کړمه	۹۶
څۀ ژړا شي څۀ سلګی شي	۹۷
راغلۀ غمونه جوړې نور راغلۀ	۹۹
هغې وښل تهمت په ما پورې شو	۱۰۰
ځکه مې د ډېرې پرېشانی شي کنه	۱۰۱
ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه	۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه ۱۰۳
که هر څو دې غم دَحد نه په وتېږشي ۱۰۴
ستا د وربل دا پر پشانۍ مزه که ۱۰۵
په محفل کښې بلېږدې ته ۱۰۶
د زړهٔ تسکین په مېخانو کښې لټوم ۱۰۸
دُنیا دَ اُمیدونو مې څهٔ ورانه غونډې ښکاري ۱۱۰
ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو څخه ۱۱۱
دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبىٰ کښې ۱۱۲
دا څو غلط دي چې خندا لے نهٔ شم ۱۱۴
څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې ۱۱۵
څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه ۱۱۶
په ښائسته مخ دَ شین خالۍ مې قسم ۱۱۷
دَ زړهٔ دَ غم دانه تپوس مهٔ کوئ ۱۱۸
څوک ورته سور څوک ورته شین وائي ۱۱۹
شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي دا څه ۱۲۰
ارمانونه چې مې خاورې شي ایرې شي ۱۲۱
سپوږمۍ سره خبرې ۱۲۲
لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴
تعبیر ۱۲۶
وادهٔ ۱۲۷
دمه ۱۲۹
دَ ختېکو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

ـه د پېغلتوب کوردې ودان او سې تل
چې يې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

د مغموم په شاعرۍ د پېغلې او پېغلتوب خيال دا سې ونغوړدے
چې د هغهٔ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په خپله يوه ښکلې نازولې پېغله
ښکارې - په پېغلې چې د پېغلتوب چپه راشي نو پېغله بيا پېغله پاتې نهٔ شي
بلکې يوه مسته شان نغمه شي - هم دغه د حُسن او موسيقۍ امتزاج چې مغموم
ئې د پېغلې په وجود کښې بيامومي - دهغهٔ غزل ته ئې بې سياله ښکلا او عمومي
مقبوليت بخښلے دے) څو پېغله د زمانو راسې د مشرق په شاعرۍ کښې
د معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نگار او دا سې په نورو نامو او علامتو
ياده شوې ده - د هغې نازونه اداګانې زده دي - د زړونو لوټل
او د مېنانو وژل ئې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص
شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې د خپل
پېغلتوب او ښکلا نو بتونه غبرولي دي - څو سره د دې
ټولو خصوصياتو پېغله د شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځواني په ځله اخستې پېغلې ته په کاسیرو نظرو نو ګوري - د پېغلې دَ وصال تمنّا د مئین د پاکې مینې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلې شي - د پېغلې نه فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - خو ننن زماني دومره پېښ عیبت رانخوړو - انسان دَ فطرت نه دومره لرې لاړو - مشینې دور مصنوعي دومره عام کړو چې د فطرت پېله ا انسان د فطرت په غېږ کښې آرام کولو د پاره د تخیّل د بلندو نه هم تېر شو او د اوهامو په خسړو کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د ننن د زلمي شاعر قوت واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې دَ روحاني تسکین سرچشمه ده، د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې

د پېغلتوب کودې ورات اوسې تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د ننني دور تجزیه او د دغه تجزیې په رڼا کښې دَ مغموم د دې الهامي شعر تشریح په څه ډول کوي - خوزهٔ په ځېله په دې نتیجه رسېدلے یم چې د مغموم شاعري هم لکه د مشرق رښتوني شاعري ده او هر رښتونے فن هم د شاعر او فنکار دَ ژوند رښتوني آئینه ده) مغموم دَ ماشوم والي راسې دَ رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې د راسې بند پاتې شوے دے چې هغه د پېغلتوب دَ حرارت نه هډو خبر نهٔ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پېغله د لوړې نه لیدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغه په خیال د انساني هوسونو رسائي ورته هم او امکان نه لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پېغله یوه مجسمه ښکلا، یوه مستقه نغمه کښې چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوېده - دې سره سره د پېغلې د موندلو او خپلولو فطري اقتضاء هم د هغه په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څه وینې نو پېغله ورته ښکاري - د هغه په وژدان د پېغلتوب خیال داسې سور دے چې د هغه هر فنکارانه تخلیق هم د پېغلې د خیال نه زېږېږي او ځکه د هغه غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه د پېغلې د ښکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه ځېز وجود د رنګ او پراخو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغه یې اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نه شي کېدے - دا د ښکلا د هغه د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حسن او ښایستین توب طلبګار د لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو یې یاده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسماً قسم فلسفې او بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو ایکې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال" د بنې آدمو د "وجداني وحدت" [٥] ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده چې نورو "مثالیت پسند و" دغه ښکلا د انساني ژوند نه
لرې دَ فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي وارداتو په پیکرونو
کښې لټوله او مغموم ئې هم ددې دُنیا په ښکلو کښې لټوي۔
دهغه د زړهٔ مراد دغه د نوې زمانې ښکلو پېټ کړے دے هم دَ
هغوئې نه ئې غوارې او لټوي ئې خو په دغه ښکلو کښې
هغه ښکله کومه یوه ده چې دَ مغموم د ښکلا د تصور مجسمه
ثابته شي - هم دا په ښکلو کښې دَ ښکلتوب لټون چې نهٔ ئې
مومي - هم دا ښکلې، ښکلې نه ښکلې نغمې کښلے کېږي دَ مغموم
دَ ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته دَ "مثالیت
پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین ژقونه یو ځائے کېږي۔
سره ددې ټولو خبرو مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري
طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي
نو ورباندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق
کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي
لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې دهغه په خپلو الفاظو کښې دهغهٔ د شاعرۍ او
ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ۔ مغموم
د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زهٔ
هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي -
او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل آشنا په تصور کښې
داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما پیلی زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ ګټلایم د هغې سره خبرې کوم - او څهٔ وخت چې د لیکلو نه او زګار شم نو په هغه وخت دا سې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوئے کار کړے وي او دا دې نه پس لیکلې شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا بیا لوستل زما زړهٔ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي "

دا څهٔ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصور کښې د دنیا او ما فیهانه ناخبره وي - او هغه پیلی څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې یو داسې درد دے چې ددې درد د پیدا کېدونکي نه زهٔ نهٔ یم خبر - زهٔ نهٔ یم پوهے چې زهٔ په چا مئین یم - زهٔ نهٔ یم پوهے چې هغه څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت نا قلاره ساتي - زما د خیال مرکز "پیغله" زما په زړهٔ کښې شته - زما په دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې تصور او د هغې یاد ما په ویښلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه داکوي -

د مغموم د خپلو وینا ګانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ د شاعرئ "زړهٔ پیغله" هم هغه د چا زلمي شاعر "د خیال د پیلی" چې هغهٔ ئې حسن کل ګڼې یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره دے چې د خیال پیلی د خیالونو نه هم په بره او سېږي او شاعر ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه شاعره ماته په ته څه دا رسي
زه د عشقا په اشيانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواوشا پېغلو کښې اوسي او لټون يې هم په دغه خواوشا پېغلو کښې کوي - او د مونږ او قوي اميد يې نوي ځکه خو وايي ه

ه خوب خندا به په مغموم يا ندې حرام کړي
يوه پېغله به په پېدا شي جينکو کښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور ميله قطب ته په يو وړوکي کلي کښې چې دا رمنګي نومېږي او د خليلو په ټپه کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په يوې درنه او معززه کورنۍ کښې پېدا شوے دے - نن صبا يې څه کم وزيات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه ترون دومره زيات دے چې د هغه هره کمزوري ماته يو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه ليکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے يم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د يو غير جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وايم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئين يم او چرته چې فنکارانه خوبي وينم نو سندرې يې وايم دلته زه د هغه اشنايانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کښې د مغموم په فن کښې څه کمزورۍ ويني -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئيل مې داچې که د مغموم صيب د وړوکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نه ؤ - او چاچې د هغه کلي ليدلے وي د هغه د کورنۍ د سختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوئ به زما د دې خبرې سره اتفاق اوکړي چې د مغموم د ماشوم والي په ماحول کښې هډو د شاعرۍ ګنجائش نه ؤ څو سره د دې هم د مغموم طبيعت د هلکوالي نه شاعرانه ؤ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې څو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خيال او فکر ملګرتيا هم پيدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته دومره را جوخت دے چې زه ئې د خپل ځان نه بيل شخصيت نه شم محسوسولے - اوس چې هم د هغه په حقله څه ليکم نو ليکه چې د ځان ستاينه کوم - ځان خلق د هرڅانه ښه ښکاري او زه مغموم د هرڅانه ښه ښکارئم -

زه چې مغموم باندې څه ليکم يا د هغه کلام لولم نو د هغه خنده رويه څهره راته ورانديږي ولاړه وي که هرڅو ئې هېروم هېرېږي مې نه - او چې ئې نه شم هېرولے نو د هغه متعلق غېر جانبداره رائې هم نه شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به څوک څنګه هېر کړي - مغموم وائي -

؎ اشنا مې ځان دے زه به ځان هېروم
خدايګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي د ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د خپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کښې یا د کوټې په چت او یا بیا د کلي د کوڅو نو د دېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته وائي - ؎

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوټې سره تېږې مه زړه

وائي چې پېغله د ختوجوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره

؎ چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور لکه چې ځکښې او وړیلے شوې د مغموم په کلام کښې ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هېڅ د جنسي خواهش خیال قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو ښکلے تصور - خو..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ او ګورئ څومره ښکلے ارمان او ښائلي هوس لري - وائي چې ؎

؎ ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چي کله کله د غه پېغله په ګلهٔ هم اووېني نو وائي چي

؎ ستا د پازیب په هر یو شرنګ مې قسم
زهٔ دې نشه کړم په نشو کښې اوسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصیب کړي - مغموم د پېغلتوب دَ خپلو لوهسه هم نهٔ لري پېغله او پېغلتوب ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري - ګُل د ګل په ځانګه کښې ښهٔ ښکاري - کهٔ شوکوې ئې یا بُوئیوې ئې نو مړاوے کېږي پېغله لکه د ګل هم د کتو د پاره پیدا ده - او یو معمولي ګل هم د wordswarTh غوندې احساسي بنیادموته دا رنګ احساسات وربخښي چې د بیان نه ئې عاجزه وي - او شاید چې د غه زور احساسات په بنده څهٔ بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نهٔ شي کولے - مغموم د پېغلو په لیدو هم هغه کیفیت محسوسوي کوم به چي wordswarTh د ګل په لیدو محسوسولو ځکه خو وائي چي :

؎ دا پېغلتوب مو خدائے نصیب کړه پېغلو
زهٔ مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

یوائي چي د پېغلو په لیدو مغموم دا کیفیت نهٔ محسوسوي بلکه چي د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واؤري نو هم ئې فکر یوسي د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم وائي ؎

چي د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي
راپیدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سرووٌ قطارونه ووويني د کمانۍ راشي چې کنې ښېغلې ولاړې دي - او چې څهٔ وخت په خود شي او پوځ شي چې دا خو ښېغلې نهٔ دي بلکې سروې ولاړې دي نو وواٸي چې دَدې سَروو دَ چا ښېغلي ښائست او ښېغلتوب ته پام شوے وَ، نوځکه خو ښېغلي ښکارېدي ؎

ستا ښائست او ښېغلتوب ته ئې چې پام شي

هره سروه دَ چمن ښېغله جينۍ شي

حقه خو داده چې هم ښېغله دَ مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته په ښېغله کښې کائنات او په کائنات کښې ښېغله ښکارې - وائي -

؎ هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم

کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پو ئے يم چې سپوږمۍ دَ څهٔ سيالي کوي

مياشت شي نرۍ شي خو نتګۍ نهٔ شي

ښېغلو کښې دَ مغموم دَ خيال ښېغله او سبزې چې ډېرو ورېسې خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نوځکه خو وائي -

؎ ورپسې دلمو ځوانۍ خاورې ايرې کړې

خدائے دې ګونګ کړه څهٔ له ښېغلو ته خبرې کړي

(يا) چې رنګينۍ ته لې راغونډې شولې

ښېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړي

مغموم سره دا خيالي مجلس به دَ مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر ئېکي نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور پيکي۔ دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څهٔ ښکلے خيال اخلي وائې چې ؎

؎

پېچې ئې ستا په تصور کښې کلې ليکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅې شي

(اياز داوُدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

دَ لوی پښتو خبرې

دَ قدرمن عبدالله جان مغموم دَ شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله دَ دغه خپلې وېناخپل انداز منفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره وو پېژندل شو نه څه او ليکلي شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو و پېژندلې شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

دَ مغموم صاحب دَ ژوند ګړی ګړی، لمحه لمحه ددغه "بې ځوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژبې په خدمت او هاند و هڅه کښې تېره شوې ده، هغه دَ خپلې ځوانۍ دَ مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دده په پښتو لوستلو ليکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحيتونه ټول وختونه دَ پښتو له سره ځار کړي دي هغه دَ ژوند ټولې منډې ټول زيارونه دَ پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هرڅه دَ يو څو دنياوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نه دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صیب نوم په مشرا نو یکوالو کښې راځي - دوه کم اتیا کاله عمر ئې دے - د شپېتو کالو راسې شاعري کوي - څو د دې نه زیات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څۀ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپېتۀ کاله کښې ایله او س ئې د شاعرۍ دوه مېنے کتاب (د توره اودېل تورو ګڼو خبرې) چاپ کوي - او دا هم زۀ په دې خبره وياړم چې کۀ زما زور ورپسې نۀ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او ویښو خوراک شوي وو څو د پرېس غېږ ه به ئې نۀ وه لیدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ څخه مونږ مجموعي رایې دا ورکو شو چې نۀ دۀ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نۀ ددۀ په شان شاعري ددۀ نه پس یېل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب یو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو یکار څو داده چې ددۀ نه پس ددۀ اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدۍ د ځنو نورو لويو او "با اسلوبه" شاعرا نو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل ئې کړي دي ولې یو څو هغۀ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د نچیلې شاعرۍ په تشهیر نۀ کولو هغه د دغه اعزاز نه محرومه پاتې کړې دي نو کۀ د سینۀ غورو فکر نه پس دا رايې ورکړم هیڅوک به چې پرې ګرم نۀ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګینې د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې لیده او مونده شي، د غه صفت ددۀ د عمر د یل هیڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما دد ې خبرې نه دې ګوره هرګز دا مطلب څوک نۀ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوے، پوهے او زورا ور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سې دا سې ګلونه تهوکولی دي چې په وږمو یې تمام ه ېښتونخوا معطره ده چې شملې یې هسکې تا ترې سره سیالي کوي . زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خواږه او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعری کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډیر کم دي .

د معصوم صاحب "ګله" یا "پېغله" د هغه په زړه ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجیبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو لیدلې هم نه ده او ددې لوئے سوب دا دے د ماحول هغه رواجي او روایتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي . هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شیرینو یا پېغله نېنه مسته وه څنو خلقو په دهٔ د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ولګول . وې به یې دے د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېرو شلیدلو تهکو کښې کوي . خو دا هوښیار شهسوار بیا هم د خپل مرام او مقام نه وانهٔ ړولے شو . دهٔ به وې زهٔ د قدرت د فن ستائینه کوم ، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه ګري کوي زهٔ دې د دومره لوئے ذات له خوا د جوړ شوي شهکار تعریف او توصیف ولې او نهٔ کړم . د چا سندرې چې ټول کائنات وائي . د چا مدحه ګري چې ټول قدرت کوي . نهٔ شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو نهٔ او پڅې پڅې نګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا لیبل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېږي وتکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرونو بناده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندر بولي دي - او مینه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مینې مزې دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ د یوې چپې سره ترخې ترخې شي پڅې کښې مینې نن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني دو دنیا بازار ولاړ دَ محبت په ردو دي دَ دې بازار رنګ و نور هل چل او دَ ژوند هاند و هڅې په خپل ځائې څو دغه ردې اهمیت، حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدې -

مغموم صاحب داسې دَ زلفو انګو او شونډو و صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصد شعرونه دَ عشق دَ کړ کړې نه تاؤ دي دهغهٔ اندازې کوم دَ په پښتو څوا کښې دا انداز خدائې پاک صرف دې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ تورې او دبل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلي
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغموم صاحب چې هر څهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نود پوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره يې په ډېر اروسترګو وګټلي دي. هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه ليکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق خصوصاً نوي نسل خوښوي. د مغموم صاحب ټول ژوند د مينې نه عبارت دے - د هغه نظريه مينه ده - د هغه مذهب محبت دے - د هغه کلے ټول جهان دے - د هغه کور د تصوراتي او دودي دېوالونو د قيد و بند نه مبرا دے. زه دا خبره په دعوىٰ سره کوم چې که د عبدالله جان مغموم د شعرونو کتاب د هر قوم په ژبه کتيا ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ د خپل ماحول د کوم مست روماني شاعر کلام لولي. هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نه ښکاري -

مغموم صاحب مينه خوروي د مينې وېشګر دے، د مينې شاعر دے، مينه د هغه ژوند دے، بې مينې ژوند هغه وپه ژوند نه بولي. هغه انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي، د خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په خوا خه کښې يې هم ښکلې خوښېده او اوس هم د هاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه تپه يې په خوله ده، هغه سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه د پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې د دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې ازوي څنې نقطه چين به د مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يو ځائے يو فکر اوودرېدنې ته «ګمراهي» وائي خو زه هم دغه احساس د مغموم صاحب ته ټولو لوئے برے ګڼم -

هريو وار چې ورته ګورمه حېران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمئ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه   چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
څو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي ګډه شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو درنو پې تولې لفظونو او اوږدو اوږدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه پښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم نه شو ویلای ځکه چې اولسي شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم یوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خیال ساتلے شي - ټول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره یې د فن نو څونه هم کافي قوي دي - د هر شعر د ټکي ټکي نه یې سادګي، نغمګي او رنګونه ځځېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه یې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته ویم چې په دې یو نظر بیا هم وا چوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم منلے شوې ده) وائي "ډېر ښه صابر شاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي او س به په کښې څه هنري منافقت کوو، ما چرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې ګوتې وهې ډېرې کړمې به درته راولاړېږي،" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ هم دغه عادت او سوچ د هغهٔ شل فیصده شاعري دَ فن دَ تلې نه غورزولې ده کهٔ چرې مغموم صاحب دَ یو "شیفته" په ځائے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیا ئې کتلي بدې بدې کوټې ئې پکښې وهلې نو بیا خو به دا خبره هم او مبالغه نهٔ وه چې دَ هغهٔ دَ شعر سیال به دَ پښتو دَ جدید و شاعرانو په سر کښې هم او په نظر نهٔ راتلو ځو دَ بد قسمتۍ نه څهٔ دَ هغه اصولو او څهٔ ناراضۍ او نااوزګارۍ هغه دغه "بس" نه پرې پرېښې کړې دے !

دَ عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي دغه څلور ټکي دَ موصوف دَ شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په "لوپټو"، "پېغله"، لالے او ګلے" باندې او دروي"، او هم دغو څلورو ټکو دَ هغه دَ شاعرۍ خوند مزه او رنګینې سهوا کړې ده !

خصوصاً دَ لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راؤړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم دَ لوپټې دَ سورې لاندې پټ دي، لوپټه دَ حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب دَ ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زهٔ دلته دَ "موتي له خرواره" دَ هغهٔ هغه شعرونه نچلولوستونکیو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب دَ لوپټې دَ عظمت، حیثیت، نیاست او مقام او احترام په حقله ویلي دي -

ستا دَ سرو شونډو اثر دے او دَ شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه دَ تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور دَ لوپټې چې راله راشي   دَ شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

چې رنګینې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو یاندې چې پېغلو سپین پړونې راپه سرکړه
دَ زلمو تېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډه وکوُو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متینه او ښوره وره ده - دا زمکه په یو نظر نه شي کچ کېدے - زهٔ دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار وه ما اونهٔ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ «پېغلې» دَ مخ نه "لوپټه" نیم کښو کړم دَ نور خط وخال جائزه ئې تاسو واخلئ چې د رومانَ دَ دې شهزاده د غه ناوې څومره شکرباره، څومره حسن وره ده!

سید صابر شاه صابر
غریب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور اوربل تورو کم څو خېږي

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدائے شته کهٔ درته دروغ وېم چې ما دا خپله شاعري
نهٔ چاپ کوله - هډو دَ چاپ کولو اراده مې نهٔ وه - ځکه چې دا
زما دَ ځوانئ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې دَ ځوانانو
خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما دَ
يوسف خان اورکزي (مرحوم) او دَ سيف الرحمٰن سليم خلاف په
اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به ئې وُ "په
ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وُ چې اے خلقو خبر شئ يو
درې شاعران مېدان ته راوتي دي - د پښتو ادب ئې مچڅر کړو -
دوئ بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې سته
راګرځول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ دَ ګمراهانو
په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې
وه چې زهٔ په غلطه لار روان يم - په دا سې غلطه لار چې راتلونکي
نسلونه به تپوس کوي چې" ولې مغموم صيب دې ځوانئ دريانئ
دا سې سترګې پټې کړې وې چې سره دَ عقله او شعوره دې
نېغه لار پرېښوده او په کندو کپرو سر شوے وې او دَ
پښتو ادب ګمراهئ ته دې بوڅې وهلې وې " خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یو خو دا ته دَ مخالفینو ستغې سپورې خبرې او دَ گمراهۍ
فتوې وې او بل خو دا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې اودرېدم
او دَ غزل مطلع به مې اووئیله چې ....

یو تړی غوندې مُسکا چې شاپه سرو شونډو خورېشي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ
په هوا کښې وا لوزولې او ماله به ئې دومره شاباسې راکړې چې
دَ نقادانو هغه سپورې ستغې خبرې به را ته هېرې شوې.
دَ گمراهۍ ټولې فتوې به را ته هېرې شوې او صیاله به چې
کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه ورځ جذبات
را لوزوونکې مطلع به ذهن ته را غله - یو ځل چې د مردان کالج
زلمو ته مې په یوه مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ
غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز وسته
درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلمو ټول
هال په سر راخستے وُ -

مطلع داسې وه -

وړېښې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدایه دې کوتک کړه څهٔ له پېغلو ته خبرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده
خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې دَ اورېدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد لوستو په وخت اورېدونکي یا لوستونکي په شعر باندې
په سوچ کولو نهٔ مجبوره وي بس چې شعر واورې او
یا یې اولولي نو رسا زړهٔ او دماغ ته ورسي او هلته ځان له
ځای پیدا کړي - زهٔ تاو راتاو خبره نشم کولې - زهٔ د بهوسو
لاندې او بهٔ نهٔ شم بوتلې زهٔ ګنجلکه شعر و نه نشم لیکلې -
زهٔ چې څهٔ محسوسوم - زما چې څهٔ جذبات وي بس هغه
دَ شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه
صداقت دَ پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او دَ شرانو ناقدانو
ناخوښ وُو -

یو ورځ پښتو اکېډیمۍ ته تلې وم - محترم مولانا
عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووې چې «مغموم جانه
چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زهٔ یې دَ هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم» .... ما ورته وې چې
سمه شاعري څنګه وي راته یې وې چې «دَ ستا شاعرۍ کښې
نشې شونډې - خالونه او لوپټې وي» .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه او زهٔ خفه د ګنیر سلامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې
پس دَ اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې دَ پښتو درته مشاعره
وه ، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستې شو او زهٔ
سټېج ته اوختم نو مولانا صیب راته اووې چې څهٔ کنه مغموم جانه
څهٔ لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته اووې چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واورئ - نو بیا به ډېرې لوېتې والوزوم - شعرونه دا دي -

ے

ستا دَ اوربل دا پرېشانۍ مزه کــه

دَ تورو سترګو حیرانۍ مزه کــه

هرې تورې پسې ګنـاه کــوُمــه

څومره تو بو کېنې پښېمانۍ مزه که

او مولانا صیب

ځوانه ځوانۍ کښې دَ ځوانۍ تقاضې

په بوډاتوب مسلمانۍ مزه کــه

درې شعرونو په اورېدو ستورو نهانو حسبِ عادت ډېر واه واه اوکړل او مولانا صیب هم مُسکے غونډې شو او سرېې او خوزولو چې کنې ستا ځېرن رشتیا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بیان نه مقصد دا دے چې ما مخکښې اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هیڅ کله نهٔ چاپ کوم خو نبا غلي ایاز داوُدزي را پسې شوے وُچې مهٔ ویرېږه شاعري چاپ کړه - اوس هغه دَ نن نه ډېرش کاله مخکښې وخت نهٔ دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله کړې نو دَ آیاز خان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځېنې دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څو ګناه کړه
نو څو ورځې پس چې هغه راسره مخ شو نو پوره شل صفحې
یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و
"مغموم د روماني شهزاده"
ددې سرخط په لوستو لا زه شېشې ته اودرېدم خپل کړه وړه
مې په کښې اوکتل څو خدائے شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ
هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوړتو په حقله
زما شعرونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په
شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور رڼا اچولې ده، نو صابرشاه
زما په مختلفو رنګونو کښې د لوړتیې په ذکر یاندې بحث کړے
دے - دواړو لیکوالو د خپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئ ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم
چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایازخان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله راواخسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه
چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
خپلو شعرونو کښې ستائیلې ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د
ایازخان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه ئې ورته حيران کړم - او دَ پاسه چې پرې صابرشاه داغے نو هغه زما دَ شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوښتې راغونډې کړې - دَ دغه لوښتو نه ئې ټول ښائسته رنګونه را ټول کړل او دغه پېغلې له ئې دَ لوښتو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه ئې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه ئې دومره قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زهٔ د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نهٔ يم تلے - زهٔ د دنګو دنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نهٔ يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ستائيلې ده - دَ خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت ئې زما دا شعر دے چې -

ځهٔ خو بانه کړه په ديوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېر يم زهٔ

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر ئې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نهٔ دَ بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نهٔ مې په کښې دَ ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې دَ حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے وُ - ځکه چې د هغهٔ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا کچه کورونه یاد کړي دي - کچه کوڅې مې ښایسته دي نو مې د اسلام آباد محلونه ښایسته دي او نو مې د پېلنو پېلنو سرکونو صفت کړے دے - په کوم کښې خپل دا شعر پېش کوم - ؎

د خپل اشنا هغه خاوري کوڅې
د کهکشان نه خدایګو ښې ښکاريږي

زه دا دعوی نه کوم چې زما شاعري ګني د شاعرۍ د فن ټول تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تلي په تلي برابرېږي. د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومه دي کمزورۍ یې راته معلومه دي. خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ښا غوندې کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستلې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے که د غه خبره د غه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د کمزورو با وجود هم دغه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ما له یې د ډېر ښه "په" الفاظو داد ګیرنه راکړې ده-

تو ګرانو او خوږو رونړو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "ټوپه اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده-
خدائے دې او کړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۲۰۰۰م ۰ ۸ ۰ ۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

بنګته پورته لاندې باندې
اوچې شارې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ روان سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښودي
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څه په خوند خوند څکي غټېږي

کور په کور ځونه په ځونه
دښمني دي چې ځوړېږي

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خوا ته ده روانه

رور دَ رور په مرۍ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د چپوان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څه چل دے دا څه چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وریښې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټ قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې ځینې ټولې وریښې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پیاڅېدم دیوې مې ټولې سرې کړې

کله هر څو مره هم د ځوږ یم نو به روغ شم
څو کله زلفې دې په ما لړې څورې کړې

په دې راز باندې زه خدایګو کله څه پوه شوم
چې دې ستور و بېګا چاته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو یو تې غوندې خندا اوکړه ته
او د خندا سره ادا اوکړه ته

خدا ئېګو د لارې نه به ستون شمه زه
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه ته

هغه یو ځل چې دې څواکړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه ته

ما ورته وے لږه مُسکی شه کنه
نو راته یې وے لږه ژړا اوکړه ته

معصومه واخله د ځوانۍ خوندونه
نو بیا دې غم لږ د عقبیٰ اوکړه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رېله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
خو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړهٔ شکونه ویستل
هومره مې زړهٔ کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شئ چې مېن یم زه
نوره قصه به درته بیا کوم

د دې دنیا خو ځکه بد یم چې
خیره سینه او صفا کوم

د عشق سختی او خندا کاني زما
لال یم اېرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته به کومو کندو سرشوې
زه خو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دي منم
ستر ګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس په محفل کښې شمعه پله شي جوړ
دا پتنګان څُکه دلې دي منم

ستا ټېنيځ مکېږ او ګل ورېنه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا په شپې ورځې رنګينې وي نو
په ما رنها ورځې تيَرې دي منم

دا ناصحان يُې تېس ايستلې نهُ شي
دَ مغمُوم ګلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان مند نه یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

تکې تورې شپې او تنهایي زما
ما وې جوړې آسانې دي خوګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې یې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکې تورې شپې کړې تا
بيا زلفې ځورې کړې تا

اووے په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکي شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې يو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په ديدن موړ نهٔ وم
ولې ديوې مړې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه د انتظار په شوګیر وتېره وم
لاړه په کتو په اندېښنو تېره وم

اوس چې زلمیتوب په مېکده وتېره وم
بیا به بوډا توب په مصلو تېره وم

اووې پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دې په توبو تېره وم

زه د بېلتانه دا اوږدې شپې اې اشنا
پوځ شه چې په غنو په اغزو تېره وم

پېغلې آئینې ته په خندا کښې اووې
څنګه قیامتونه په زلمو تېره وم

څوک به یې د ستورو په کتو تېره وي
زه خو تنهایي په اوښکو تېره وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې راټولې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدا ئېږګو څوېدې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایادشې
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

څو چې داغ مې په لمن باندې رانشي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا څو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کږه لاردې کږ له سمه
لاروي به لږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېیم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړه هسې په خوله ښه کړم
کني څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپړلي کښې مې توبو ته نیت خراب شه
د تسبېي به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائګو که خفه یم
څو دې ستورو ته دې ډېر بېګا کچه کړم

مېکده و ته څو بیا مه وایه ناصحه
کني یاده به زړه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې ډېرې سالمه پاتې کېږي
کړي پوانونه به زړه ټول ریخه ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنۍ شي جوړې ماته تېزندۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اصول دے
چې پرو مېے د زړېد ونه غوټۍ او خاندې مُسکۍ شي

شمعه ماته کوڅې ژاړي او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کوره شاړ شي د اُلفت کوره وران شي
زلميتوب د رکښې رسوا شي خاورې ايرې د رکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا د غاړې هار شي په دې طمع طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ستورې ملغلرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کښکو کښې څوک کېږي
کلي هم سوبې سوبې شوې په ليمو کښې څوک کېږي

سفر وخت کښې بیا منزل ته رسیدل خدائیګو چې ګران شي
مایوسي چې شي را مخکښې حوصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا د تنکو ستورو تورو شپو کښې څوک کېږي!

لوېښتو باندې چې پېغلو سپین پړوني راپه سر کړل
د زلمو تېرۀ نظر جوړ لوېښتو کښې څوک کېږي

جوړ ځواني په تېرېدو شوه، علامه د بوډا توب شو
د ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اے! ګلونو یوې پېغلې داسې وے چې پس له دې نه
د مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګوړې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخۍ ترې زارشه
دا ستا شونډې دا سې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوسۍ پرې را خورې دي

هر یو ستوري ته چې ګورم
سُور انګار دے سرې لمبې دي

دا دنیا رازونه فاش کړي
دا تیږې ترې خدایګو نښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره ته تښتېدلې بې اختیاره تښتېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته او وایه چې ګلې
ته ما ته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تیرې هم د تیرو نه وېرېدلې یوځنېدلې

د مینې ابتداء کښې څهٔ عجیبه شان قصه وه
زهٔ تا نه شرمېدم ګلې تهٔ ما نه شرمېدلې

مغمومه خولېنې دې څهٔ په خوله نهٔ دې ګیله
خفه ترې نه په څهٔ ئې ګیله منه ئې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهايي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څهٔ اوکړم خدايه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېښې ايښو دو د پاره ګلې
څو تنکۍ کلۍ او څو ګلونه راسره دي

د چا سپين هٔ نظرې راله نهٔ کړي د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خپل دے نهٔ کمېږي په زړا به څنګه کمې شي
څو روښکې څو نهٔ دي سېلابونه راسره دي

مغموم يواځې نهٔ دے فکر مهٔ کوه ملګرې
کهٔ تهٔ راسره نهٔ ې ستا يادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړوي

زړګی د چا مینې به پکښې هسې بندیوان شي
نادانه په زور بل کښې څه له ولونه جوړوي

سم مې په زړګي کښې تورې داغونه رابښکاره شي
هغه چې په سپین مخ ښینکي خالونه جوړوي

شپه ټېره په ژړا شي او ورځ ډېره ناقلاره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړوي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډوي
مغموم ترې په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

55

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئین په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بیلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې دنیا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزیبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته که مینه او مئین نه وي نو
هغه دنیا د دې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکیږي کلیه
ستا د ځوانۍ د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړه درزا اورمه
د هغې شېبې هغه چپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکی شي
کله کله چې غصه شي سره مخې شي

ستا ښائست او پېغلتوب ته يې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله جينۍ شي

هر يو وار چې ورته ګورم حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې يې ستا په تصور کښې ياره ليکم
نو مصرعې د هر يو شعر دوه کمڅۍ شي

چې ته نهٔ يې نو خاموشه خاموشي وي
نو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت یې د آسمان ستوري شمېرل شي
د هر چا چې خپلې ځوانۍ شېبې هېرېدی شي

یو د نګین غوندې غزل ترې خه اېکو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خېره د مطلب مخې له را شي
نو نادانه شي ماشومه شي ککې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په میخانو کېږي نهٔ وُ
د سرو شرابو پیمانو کېږي نهٔ وُ

اوده جذبې رالړزوونکې اثر
ربابه ستا په ترانو کېږي نهٔ وُ

ټول کېږي چاپېره تاوېدل له شمعې
هیڅ رقابت په پروانو کېږي نهٔ وُ

ځکه پرې زړهٔ نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نهٔ وُ

دَ میخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په میخانو کېږي نهٔ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
د نګینې مې دَ خیالونو یوُ په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالې چې په غصه شي لا خوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خېر دے
ګنې پوا تونه مې کهٔ ټول ریښنه ریښنه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې بشاشت او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

بې زمانه دې محفل ته چې بل را شي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

62

مست شم د پازیبو د شرنګا سره
یا د مستو پیغلو د خندا سره

نشته خداېګو هیڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا د تا سره

یو څه زما زړه دا سې درزېږي نه
هر څه په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

وراخله اے مغمومه د ځواني مزې
روستو به بیا ګورو د عقبی سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلّي بیا اونه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلّي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې تړې نه هېر شو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائیګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو روښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اووېل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

داغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دا دي ګورئ نادانۍ زما

ما چې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زهٔ څو اے دېباره دومره پوهے شوم
چوړې آبادۍ وې ویرانۍ زما

هلته آئینه درته حیرانه ده
دلته دي حیرانې حیرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کښې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کښې اوسم

ما څو يو ګل د پسرلي کړې ربه
چې بيا د ښېګلو په ګمڅو کښې اوسم

ستا د پښنيب په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کښې اوسم

دا ښېګلتوب مو خدائ نصيب کړه ښېګلو
زه مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
يو اسوېلې شوم اسوېلو کښې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانغوړې شوې را اوږدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لاړلې اوږدې شوې

دا کومې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور یې د خیبر تږې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور وو چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشی اوس خطا ځي د زړه ښخېږي نه په ځوا ځي
سپېلنی شم د یار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدای خبر دي چې دا څه وو
هم مې سنج شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې خوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
ټولې حوصلې مې ځې حیرانې کړې

اوکړه تماشه د ښتنکانو مې
هر یو سره شمعې دملاحکانې کړې

ستا مراوې نظر ایله تازه کړمه
مراوې حوصلې ځې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې څرګندې کړم
ته به ځې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې معصومه نادانې ښه وې
خدایه ټولې یوځې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدا ایږګو غمونه راله نور راکوي

و یم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زړه
داسې صلاح دې اوربل ځور راکوي

چې مې د زړه خوښه کوله نه شې
نو جوابونه څه له سپور راکوي

ستا د خوږو خوږو خبرو لوګې
راله په خوږ زړګي تکور راکوي

د غه یادونه دې لبن پوځې کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا دپاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوټې غونډې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګُلې
پاتې یو څو شو د صبا دپاره

دا زهٔ منم چې لېونے یمه خو
یم لېونے څهٔ مُدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګني
کلۍ تیارې دي خندا دپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه څوند دے نوے ژوند دے دي اوبو کښې
داته اووے صُراحۍ په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانۍ مې د اپښلې شوې دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو د تاوه څهٔ خبر يې
سرې لمبې يې بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه د سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو وارچول پازېب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب ؤ نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا د سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ د تصور هغه ساعت وُ
چې تالونه مې وهل ستا په ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي دَ ليلىٰ خبرې
څومره خوږې دي يارہ ستا خبرې

دا دَ وفا او دَ جفا خبرې
دي دَ خندا او دَ ژړا خبرې

ښائې دنيا کښې دَ دنيا خبرې
ناصحه پرېږده دَ عقبىٰ خبرې

زهٔ خو د ستورو سره تل کوُمه
ستا دَ ښائست او دَ ادا خبرې

دَ دې دنيا نو ځکه بدې شمېرې
کوُمه سپينې او صفا خبرې

ستا دَ پائيلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا رانه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د ډېرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ د تورو داغونو سره

ستورې پیدا دي د زړه د پاره
ښايي خندا د پرهرونو سره

څمه تسبې خپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوکړل
خدایګو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څهٔ سیالي کړي ګُلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې ټيرې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو کې چې نا قلاره کړمه
خدائ ګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا د زوربل تیرې منمه ګلې
دا پریشانۍ په کېنې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګۍ ته ګوره
هره جفا دې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څڅېدلې اوښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږمه زه
غم دَ بېلتون کښې به کړېږمه زه

څهٔ خو بانه کسره په دېوال اوګوره
ستا دَ کوڅې سره ټکېږمه زه

دا مې دَ عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې دَ نارنج هسې زېړېږمه زه

په حقیقت دَ دې دُنیا یو ے شمه
چې ادیرې سره ټکېږمه زه

مخ دې راواړه وه دا کړه ګُلې
دَ زلفو شپو کښې دې وېرېږمه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله ژړېږي څهٔ مُسکې خو نهٔ دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خو نهٔ دي

ورته منګڼ تل وار خطا وي ځکه
د خاماران دي څهٔ کمڅي خو نهٔ دي

ځکه خوږې زړهٔ داسې بې واره تویوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خو نهٔ دي

څهٔ شوه چې زړهٔ ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څهٔ کمزورۍ خو نهٔ دي

هسې به ژاړې لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ خو نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجې او ښکلې مې ځلېږي په ککو کښې
لکه ستوري چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغیارو په محفل کښې داسې ښکاري
لکه ګل چې څوک کېږدي وي اغزو کښې

اې ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

دکې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه چې ابېنولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هر څو مره کوې خبر دے
څو چې کبر دې را نهٔ شي په مغرو کېږې

اراده چې د ورتلو ده نن ور ځمه
برکت چې دې خداے ورځوي په تلو کېږې

څوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
یوه پېغله به پېدا شي جینکو کېښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکي نشي
راشي پسرلے څو رنګينې نشي

پوځيم چې سپوږمۍ دَ څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي څونتکې نهٔ شي

شمعه هم ژړيږي هم خنداکوي
دا راسره غم دے لېونۍ نهٔ شي

دا دَ غيرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې څوره چاته يولې نهٔ شي

مهٔ وايه څهٔ ماته دَ ربابه په څوله
ستا زما خبرې دې پردې نهٔ شي

نشي تسلّي د نا قلاره زړهٔ
څوچې راته اوګوري مُسکې نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یارونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا دَ ځوانۍ دَ تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې يې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو دَ سيالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګينې ټولې را غونډې شوې
پېغلوټې ځان له لوبټې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګلې
د ارمانو ادېرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ روښانه ډيوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اې ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېروم

څمه مېکدې ته لېونې دې هلته ډېر
نورې تنهایي په اسوېلو نهٔ تېروم

زړهٔ مې دے ژوندے روا رادې مې هم ژوندے
نورې لوږې تندې په ژوندونهٔ تېروم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګیرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغموم چارډې نشهٔ کور دې آباد
زهٔ ځورنه ځواني په مصلو نهٔ تېروم

(c) ketabton.com: The Digital Library

83

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر يو څيز تور بلا شي

کله کله تصور کښې دا له را شي!
راته اوګوري مُسکی شي په خندا شي

تصور د لوېښې چې دا له را شي
د شفق رنګينه لاړې شي فنا شي

تنهايي کښې د زړګي دا غونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر را نه خطا شي

ستا پوښتې غونډې مُسکا ته نه رسېږي
ټول ګلونه د چمن که په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو ویده شول په ارام شول
زهٔ به ویخ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګينۍ ښکاري
ګل په خندا، کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکاري

د ستړي زړهٔ د ستومانو دلاسه
هره يو ساه مې يو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره يو پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما څیرې کړېوان ته یې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

د رنګینۍ د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تېر په نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوږ شو

په درشل د پېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل وه اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکاریږي
ماته ستا سترګې میکدې ښکارېدې

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ډیوې ښکارېدې

د ځوین رڼنا هغه خاورینې کوڅې
دَ کهکشان نه خه رڼکو ښې ښکارېدې

چې ستا دَ تللو ساعت راغې ګُلې
دَ هر یو ستورې سترګې سرې ښکارېدې

تهُ چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمعې کهُ بلې وې هم مړې ښکارېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر څه چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې
زړه يې روان د ژوند په هغې مرحله کښې

هلته ستا غوږونو کښې دورونه په تبالې وو
دلته څنګېږم زړه د الفت په ګواره کښې

يو پسرلے ځکه چې پسرلو کښې خدائے ګو نشته
دومره رنګينۍ دي پېغلې ستا په لوپټه کښې

ته چې را ښکاره شې او زړګے مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کښې

بس دے د توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
ټولې مې غوپه کړې د شرابو يو کاسه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځای شوې خدایه زړه ورته حیران یم
دومره څېر غمونه دې وړه غوندې سینه کښې

بس دے دا نیمګړې ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم د زړه په ادیره کښې

نن که چرې ژوند وُ د هغې وعده رښتیا شوه
مل به دوه مینن شي د یو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې د ژوند په خوږو پوځې شي
ډېر دي لېوني دغه ورا یسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مايوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاؤ رانه سرو تکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې د چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس خو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې ټينګ کونه دي دامونه دي

مغموم څو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زیر زیر ورته کتلے نشو
په رټهو رټهو مې ژړلے نشو

زهٔ دَ ګناه نه وېرېدمه ځکه
څاڅکے شراب مې هم څکلے نشو

ما وے چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلے نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّۍ دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلے نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې ګورے
دا پتنګان مې هم زغملے نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوي دي خو
دَ رقيبانو مې منلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو پـه انتظار کښې کړلې
دَ اسمان ستورې مې شمېرلې نشو

بچې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
دَ خوشحالۍ نه يې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېکتون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده جوړې
چې یو پو تې غوندې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښځه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوئې دَ لیلٰی ورکړه نو
ماله جُنون چې دَ مجنون دې راکړو

ژوند دَ ژړا کله خندا شي پکښې
ما وے چې به تریخ دے خو تر سکون دې راکړو

خدایه ! اول دې زهٔ مئین کړمه او
بیا دَ فراق دا شوا خون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکوۀ ساقي نن راته نا مکوه
مکوۀ دا ظلم ناروا مکوه

ناصحه نن درته څۀ نۀ وېمه نو
داسې خبرې راته بيا مکوه

زړګيه نن څو په آرام يې کنه
پرېښده غمونه د صبا مکوه

کوه ستم چې څومره کولے شې ته
زما د غم هډو پروا مکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګلې
داسې قيصې ورته ته بيا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو ځله غم نه دے چې تېر يې کړمه
اشنا يو خوب نه دے چې هېر يې کړمه

شپه وې اوږده او مشغولا مې ايله
دغه څو ستوري وي چې شمېر يې کړمه

هغې نن اووے آئينې سته داسې
حُسن مې کم دے څه چې ډېر يې کړمه

ما يې دَ سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې را ګېر يې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېر وم
خدايګو جهان نه دے چې هېر يې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سلګۍ شي د غزل جوړه مطلع شي
اسویلي زما شعرونه د نې اوښکې قافیه شي

یو نری غوندې مسکا چې ستا په سروشونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدای دې ړوندې کړي زما اوښکو دنیا اوکړه
دا زړه څاودې شمعه پړبڼ دي چې سلګو سلګو کښې مړه شي

ستا د سروشونډو اثر دے او دشنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکاریږي دا دنیا راته هم خدایه ښکلو
کله کله ستا د زلفو نیغه لاره چې کږه شي

نور زه هیڅ درنه نه غواړم هیڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لویه خدایه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ واغظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسې چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خياله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې ميکدهٔ شي

مونږ د زړهٔ حالونه وايُو سترګو سترګو کښې يو بل ته
زهٔ هغې ته آئينه شم هغه ما ته آئينه شي

چې د شين آسمان سينه کښې تنکي ستورې را ښکاره شي
ما ته ياد شي مُخښونه ما ته ياده لُوپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوړے
چې غصې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بېلتون په تورو شپو کښې تصور کښې را له راشي
زما سترګو کښې يُ شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک ډوډۍ غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پښو راغلهٔ

څو اسويلي مې ورسره شو ځکه
دا طوفانونو لړ په زور را غلهٔ

ما چې نقشونه جوړَول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور را غلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُم
پوے شوم اِيله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وئېل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدا یګو په ما پورې شو

دَ رنځ علاج په طبیبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس دَ جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګُنجې کړلو
د لته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم څو خدائے سره وعده کړې وهٔ
تور دَ ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې را یادې پخوانۍ شي کنه

ددې دُنیا سختې مې خوبنې دي چې
هلته به ماته آسانۍ شي کنه

چې آئینه راته حیرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

څو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما دَ شونډو نه خندا هېره شوه

ستا دَ ښائست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې راروانې شو لې
وخت دَ وصال کښې ترې حیا هېره شوه

دَ زړه پرهر به چې ښه شوے وي نو
مغموم نه څکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
دا سې د زړهٔ مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره بله شه چې
دا پتنګان دلې دلې شي کنه

راځه ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس خو به تېرې تنهایۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړهٔ مې په دغه ځاے شي څړیکې
چې را په یاد ستا بې ارزۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورشير

کهٔ هر څو دې غم دَ حد نه پهٔ شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

کهٔ به يُ زړهٔ نه يوُ ساعت له هم تهٔ روځي
نو مغموم دې له خپل خدايه څني هېر شي

نشو ساقي په ډېر وڅکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څهٔ شوه کهٔ نن مو په خندا کسېمهٔ زهٔ
غم خوځکم په خندَولو نشو

خوشي عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زهٔ خو حېران يم چې دا زړهٔ مې ولې
خور دَ اوربَل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زوربل داپر پشانئ مزه که
دَ تورو سترګو حیرانئ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانئ مزه که

ځواته ځوانئ کښې دَ ځوانئ تقاضې
په بوډا توب مسلمانئ مزه که

❋

مانه زما دَ حال تپوس مۀ کوه
په زړۀ زخمې په خوله خندا یمه زۀ

سپینه سپوږمۍ کښې ستا نقشونه لټوم
ګنې مئین خندا ښکو په تا یمه زۀ

دَ ښپیلو پردې خندا به څۀ کړمه زۀ
ښپیله ښپیل ځان پورې خندا یمه زۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن ځو خدائېګو که اے شمعې د مدام په دنګې وې ته

زهٔ به خدائے ته زاري اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړي
که اوربل کښې مې ایږدې ته که ګوتو کښې مې ټومبې ته

نوړ هم فتنه فتنه شوه نوړ هم غرور غرور شوه
ائینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلهٔ یو زلزله وه، ستا راتلهٔ څو یو قیامت وُ
هغه وخت به لاڅهٔ حال وي چې محفل نه څهٔ وځې ته

زهٔ به تول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به تول شمه
څو که ستا وعده رښتیا وي په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د څو ژنې نشې کسېږې
هسې نه چې چرته توے شي څهٔ له ځې بل ځوارو وې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نهٔ وائې چې په خوله به لاس ایږدې ته

چې په شپه د انتظار کښې د دې ستورو سترګې سرې شي
او په زړهٔ مې څهٔ چل او شي نو زهٔ به یوځې شم چې راځې ته

اے معصومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وارخطا شوے چې منزل ته شوے نږدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
ربابه ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته دې ستا په سر چغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ څو حیران یم چې دې زړهٔ له یه نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به چې زه درته یادومه ځکه
نوې وعدې دې په وعدو کښې لټوم

ځکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځواني دې پېمانو کښې لټوم

پچې نه خو مئے او نه رباب وي کُلې
بیا دې د زړه په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څه ورانه غونډې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکارې

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائېگو ائینه ځکه حېرانه غونډې ښکارې

نشته دے خوشبوئې جوړې سپرلیه ستا په کلوکښې
ځکه خو بورا هم سرگردانه غونډې ښکارې

دا دے اے زړگیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څه ستومانه غونډې ښکارې

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې خو توبه راته څه گرانه غونډې ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دې انکار دَ اقرارونو ځني
تشو وعدو تشو لوظونو ځني

ستا دَ دې قېنچې او سکېنونو ځني
زار دې شم زار د قدمونو ځني

راځه چې دواړه بس په خلا شوه ګلې
ښه دې وصال دَ فرقتونو ځني

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځني

مغموم خو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو تړو تدبیرونو ځني

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي
داپېدا شي يو جنون غونډې په ما کښې

چې د زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حيا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزېدهٔ شي
را شه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلے نشم
غم د بیلتون کښي زغملے نشم

د بدنامۍ ویره دې ما سره ده
کښي څهٔ زهٔ درته کتلے نشم

زهٔ چې د سوال سره عادت نهٔ یم
ځکه څو تا نه څهٔ غوښتلے نشم

زهٔ د وصال ولې دُعا اوکړم
خپله خپل غم څو زیاتولے نشم

د شوګیرو په ګواهۍ کښې ګڼي
د آسمان ستوري را بیللے نشم

که غم دې غرونه هم خوشحاله یم څو
سپکه وښا دې زهٔ اوړلے نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پرېشانه نشي
ځکه خوشتنګ ترې هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلے وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خبر ئې ګلې
څه څه کانې دې دا یادونه کوي

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه دَ هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غونډې شوه
راسره جُخته په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه دَ مسنګن منه
چې په ول ول کښې دَ کمڅو تېره شوه

ستا دَ جنّت په طمعه طمعه شیخه
ځوانه ځوانۍ په مُصلو تېره شوه

څوک دَ مغموم دَ حاله څه خبر شو
چې یې ځوانۍ په رسوېلو تېره شوه

*

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د ښين خالي مې قسم
په زړهٔ ښين داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګړۍ لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکردو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

✷

چې سېرلي کښې تول ماحول سرور سرور شي
ما تول بيا د توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه چې ښانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ زړهٔ دَ غمې رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نمې رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ تورې اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خمې رانه تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ویشتلے
دَ کوږ اوسمې رانه تپوس مهٔ کوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
داسې څوک نشته دے چې سپین وائي

دا چمن او دا ګلونه چې شنه سره دي
په سپرلي د ادیرې باندې مې څه دي

هیڅ به نه وایم د مړو مړي مړه دي
نو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې د بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي ښځهٔ اوازې غوندې شوې
بیا په ماتېدو زما توبې دي راځه

راشه چې بناسټ دې درته زهٔ او ستا یم
خدایګو آئینې ټولې ړندې دي راځه

نن کهٔ زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانه په ټول ماحول باندې خورې شي

تصور د لوېښتې چې را له   را شي
په فضا کښې د سپېلني شان علامې شي

زه به ستا ګرېوان ته لاس کړم ته زما ته
راپېدا چې مېکده و کښې هنګامې شي

لا خو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما د ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(دَ خیال په دنیا کښې دَ سپوږمۍ سره ټوخبڼی)

په شین آسمان کښې خندېده ونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېده ونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي پېغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې ښونتوب مې قسم

چې دَ بېلتون په تورو شپو کښې چرې
دَ تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما دَ زړهٔ تهٔ مشغولا غونډې وې
ځکه چې تهٔ مې دَ لیلی غونډې وې

تهٔ به آسمان کښې په خندا شوې کله
پسته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېده ونکې غونډې
دَدې دُنیا نه شرمېده ونکې غونډې

قسم مې ستا تورو داغونو باندې
دَ خپل زړګي په پرهرونو باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدای ګڼو چې احسان منمه
لوئې چې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدایۍ د وشو کیسو ملګرې

نن ته اوده شه چې تیارې تیارې شي
دا تیارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي نه ده

ځکه چې نن زما لیلٰی راځي
د دې دنیا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

سبا خو مې پرېږده غمه — چې لږ ساه واخلم
چې لږ ساه واخلم — نو بيا به تا واخلم

وړکوټے زړهٔ دے زما — دا اُميدونه پکښې
يو تسکے زړهٔ دے زما — دا ارمانونه پکښې

دَ چا ليدونه کوړے — زهٔ نا قلاره يمه
نه چې نا اُميده کوړے — زهٔ دَ بهاره يمه

دومره مې پرېږده چې خوند — زهٔ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مينې — څهٔ دَ وفا واخلم

سبا خو مې پرېږده غمه
چې لږ ساه واخلم

چې لږ ساه واخلم
نو بيا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې دُنیا نه لرې بېله دُنیا وي زما
داسې دنیا کښې وي زهٔ چې بس زما وي زما

پکښې خندلې شوې ما پکښې ژړلې شوې ما
چې څوک کتل مې غوښتې پکښې کتلې شوې ما

نهٔ وي جفا نه خبر نهٔ د وفا نه خبر
نهٔ د جزا نه خبر نهٔ د سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زهٔ د اشنا واخلم
کهٔ ډېر دروند وي نو هم پېټې به ستا واخلم

لږ خو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غوندې
نا اُمیدۍ کښې لکه زیرے غوندې

دَ خوب زړګي یو ترانه غوښته کښې
دَ سرو شرابو پیمانه غوښته کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې ته
دَ نامرادۀ زړۀ تقدیر شولې ته

دَ زړۀ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښۀ شان راغلې

د خوږ یار دوست سید صابر شاه صابر د وادهٔ په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ګلونه

وادهٔ

د رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا او کړو اَلا"
راځئ چې د صابر د سهرې ګلونو نه قربان شو
راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو
راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو
راځئ چې هم د ساز او هم سرونو نه قربان شو
"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا او کړو اَلا"
نن ستورې په اسمان کښې دې نشه نشه غوندې
نه صرف نشه نهٔ دې، دې ګډه ګډه غوندې
ګله د غصې نه شې لمبه لمبه غوندې
ګله د اسې تت شې، شې ډېوه ډېوه ډېوه غوندې
سهرې ته کتے نشې دې د زړهٔ په رنګ اخته غوندې
دوئ هم راته ښکارې دې بد نیته د بنده غوندې
راځئ چې ټول په جمع یو اَلا او کړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده د انتظار څو مره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مو تن طمعه پوره شوله
سهره نن د واده څېرې صابر په سر نحوره شوله
اوګورئ دنیا د دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا او کړو آلا

صابره ته د مور د ارمانونو نه خبر نه وې
ته جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نه وې
ته د خپلو خویندو د غمونو نه خبر نه وې
ته دې جوړ د رونړو د فکرونو نه خبر نه وې

څومره په ارمان ستا د واده د سر سهرو ته وو
څومره "تلوسه کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا او کړو آلا

مغموم به مدعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به ئې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوره لاسونه په روچت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به د خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا دژرونو د لارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

یکے از پیشکش : عبدالله جان مغموم

د واده نېټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په مېدان کښې دَ ډمې دَ ګډا يوه نقشه ننداره)

ګډه شې ګډېږې په ګډا کښې په خندا شې ته
سر تر پښو ادا شې ته
ونڅورې چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شې ته
سر تر پښو ادا شې ته

ټيټه شې کږه شې په کږه کښې بيا راسمه شې
ډکه له ستمه شې
ډېرې نخرې وکړې په نخرو نخرو بې دمه شې
ډکه له ستمه شې

نرۍ نرۍ ګډېږې ناګهانه په ټرپکو شې
سر په کالکوچکو شې
وار درنه خطا شې وارخطا نه په چورلکو شې
سر په کانکوچکو شې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې کچه غوږکه نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره یو ادا دې د قیامت نښتونه سخته ده
سختونه هم سخته ده

سېل نه جدا شوې مرغۍ هر چاته نږدې شې ته
په طمع د پېسې شې ته
او وهې سانګو نه په څه چل هلے د لې شې ته
په طمع د پېسې شې ته

چاته وهې سترګې چاته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پښن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ختېکو مزکې ته خطاب

اے دَ اغزو اودَ ګلونو مزکې
دَ کاڼو تیګو تورو غرونو مزکې

اے دَ همّت دَ خزانو مېرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیونو مزکې

دَ پښتو مورې دپښتونو ډکې
دَ خوشحال خان غوندې زمرونو ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے دَ چمن اے دَګُلشن خاوُرې
اے دَ ختېکو دَ وطن خاوُرې

اے دَ غیرت دَ افسانو مېرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ ختېکو دَ عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تاد خپل عزت د پاره

د آزادۍ د حفاظت د پاره

د خوشحال خان غونډې زامن راوړې

داسې غازيان داسې تورزن راوړې

چې اباسين کښې ئې سيلاب راوستو

شاړو ميرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم

تا ته سلام کول پکار دي منم

د ... ورې د غيرت نه ډکې

اے د ختکو د عظمت نه ډکې

د خوشحال خان رس په تا پيښې ايښې دي

تا د شفقت نه په سينې ايښې دي

ختک زلمي تا باندې سر اېښے دے

تا په خپل زړهٔ په خپل ځيګر اېښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم

تا ته سلام کول پکار دي منم

د پښتو مورې د پښتو نه ډکې

د خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږم زهٔ

کهٔ تپوس کوم کښېکارېږم زهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې

دا اوبدې تېرې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خستکې

بس د خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library